

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 18.8.2020
COM(2020) 384 final

2020/0179 (COD)

Návrh

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kterým se mění rozhodnutí č. 445/2014/EU o zavedení akce Unie ve prospěch
Evropských hlavních měst kultury pro roky 2020 až 2033**

(Text s významem pro EHP)

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

Akci „Evropská hlavní města kultury“ (EHMK) pro roky 2020 až 2033 upravuje rozhodnutí č. 445/2014/EU.¹ V příloze uvedeného rozhodnutí je obsažen časový rozvrh, v němž je stanoveno, kdy má který členský stát (dva ročně) nebo kandidátská země/potenciální kandidát zapojený do programu Kreativní Evropa nebo do následných programů Unie na podporu kultury nárok získat titul. Výběrová řízení o udělení titulu EHMK začínají šest let před rokem platnosti titulu zveřejněním výzev k podávání přihlášek příslušným orgánem.

Rozhodnutím (EU) 2017/1545² se akce rozšiřuje na města v zemích Evropského sdružení volného obchodu, které jsou stranami Dohody o Evropském hospodářském prostoru a účastní se programu Kreativní Evropa nebo následných programů Unie na podporu kultury. Časový rozvrh připojený k rozhodnutí č. 445/2014/EU byl nahrazen odpovídajícím časovým rozvrhem připojeným k rozhodnutí (EU) 2017/1545.

Obecné a specifické cíle akce EHMK jsou popsány v článku 2 rozhodnutí č. 445/2014/EU. Jedná se o tyto cíle: zabezpečit a podpořit rozmanitost kultur v Evropě, podpořit přínos kultury k dlouhodobému rozvoji měst, rozšířit rozsah, rozmanitost a evropský rozměr kulturní nabídky ve městech, mimo jiné prostřednictvím nadnárodní spolupráce, rozšiřovat přístup ke kultuře a účast na ní, posilovat možnosti odvětví kultury a jeho vazby na jiná odvětví, prostřednictvím kultury pozdvihnout mezinárodní profil měst.

Dosažení těchto cílů, které souvisí s mobilitou, cestováním, pořádáním akcí a účastí veřejnosti, je výrazně ohroženo pandemií COVID-19, jež má vážné důsledky pro realizaci a přípravu stávajících i budoucích EHMK.

Rozhodnutí č. 445/2014/EU neposkytuje nezbytnou flexibilitu pro zohlednění těchto mimořádných okolností.

Zajištění realizace cílů akce EHMK za těchto okolností by proto vyžadovalo změny rozhodnutí č. 445/2014/EU. Tyto změny by se neměly odchylovat od původních zásad, pravidel a postupů rozhodnutí, nýbrž by měly být omezeny na to, co je nezbytně nutné pro řešení této bezprecedentní situace.

Nejvíce ovlivněná EHMK jsou samozřejmě ta, která měla uskutečnit svůj rok (dvě EHMK na rok 2020) letos nebo jejichž přípravné práce by měly vrcholit, aby byla včas připravena na příští rok (tři EHMK na rok 2021). Dvě EHMK 2022 a jedno EHMK na rok 2023 jsou postižena mnohem méně, jelikož mají ještě dostatek času na to, aby se důkladně zamyslela nad tím, jak přizpůsobit své programy a zohlednit různé omezující scénáře v budoucnosti.

Obě EHMK na rok 2020 musela všechny akce od března 2020 odložit nebo zrušit, aniž by bylo jasné, kdy se situace vrátí k normálnímu stavu. V praxi jim situace brání, aby svůj rok jako evropské hlavní města kultury realizovala a zúročila své úsilí o to, aby byla dobře připravena. Případné prodloužení kulturních programů pro EHMK 2020 do roku 2021 by sice

¹ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 445/2014/EU ze dne 16. dubna 2014 o zavedení akce Unie ve prospěch Evropských hlavních měst kultury pro roky 2020 až 2033 a o zrušení rozhodnutí č. 1622/2006/ES (Úř. věst. L 132, 3.5.2014, s. 1).

² Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1545 ze dne 13. září 2017, kterým se mění rozhodnutí č. 445/2014/EU o zavedení akce Unie ve prospěch Evropských hlavních měst kultury pro roky 2020 až 2033 (Úř. věst. L 237, 15.9.2017, s. 1).

nenahradilo obrovské ztráty, které jim vznikly, ale ještě jednou by upozornilo na činnosti obou EHMK na rok 2020 v počátečních měsících roku 2021. Toto prodloužení by jim také prospělo tím, že by využívaly pozornosti spojené s označením EHMK po delší dobu.

Pandemie COVID-19 dále přinesla velkou nejistotu téměř ve všech oblastech spojených s EHMK na rok 2021 v podobě nejasnosti týkající se financování ze strany veřejných a soukromých partnerů, neznámých bezpečnostních předpisů s dopadem jak na přípravu s občany, tak na druhy akcí, které budou povoleny, jakož i cestovní omezení snižující toky cestovního ruchu a možnosti evropských/mezinárodních partnerství. Preventivní opatření zpomalila přípravnou práci tří EHMK 2021 do kritického okamžiku, kdy by za normálních okolností měla zdvojnásobit úsilí. Realizační týmy byly na několik měsíců uzavřeny a hospodářské přežití potenciálních partnerů je nejisté. Doporučuje se proto odložit tato tři EHMK z roku 2021 na rok 2022 nebo 2023.

V důsledku vystoupení Spojeného království z Unie má být držitelem titulu EHMK v roce 2023 pouze jedno město. Odklad dvou ze tří EHMK z roku 2021 na rok 2023 by proto byl vyváženější: v roce 2022 budou držitelem titulu EHMK tři města a stejně tomu bude i v roce 2023. Tento vyvážený přístup by maximalizoval viditelnost akce EHMK.

Aby bylo možné zohlednit výše popsané okolnosti, konkrétně umožnit dvěma evropským hlavním městům kultury 2020 prodloužit své kulturní programy do roku 2021 a odložit roky, kdy budou země schopny stát se držiteli titulu EHMK na rok 2021, je nezbytné změnit rozhodnutí č. 445/2014/EU.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Tímto návrhem se mění rozhodnutí č. 445/2014/EU o zavedení akce Unie ve prospěch Evropských hlavních měst kultury pro roky 2020 až 2033, a proto vychází ze stejného právního základu, tedy čl. 167 odst. 5 Smlouvy o fungování EU.

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Vzhledem k tomu, že rozhodnutí č. 445/2014/EU je právní akt Unie, může být pozměněno pouze prostřednictvím rovnocenného právního aktu. Členské státy nemohou jednat samostatně.

• Proporcionalita

Navrhované změny jsou vhodné pro řešení mimořádné situace vzniklé v kontextu EHMK na rok 2020 a 2021 vytvořením příznivějších podmínek pro to, aby tato města mohla své kulturní programy a činnosti poskytovat způsobem, který zajistí dosažení cílů akce.

Navrhované změny nepřekračují rámec toho, co je nezbytné k dosažení výše uvedeného cíle, jelikož se omezují na změny týkající se let 2020 a 2021, kdy se očekává nejvyšší dopad pandemie.

• Volba nástroje

Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 445/2014/EU je právní akt Unie a lze jej změnit pouze právním aktem stejného typu.

3. VÝSLEDKY KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI

Komise je od vypuknutí pandemie COVID-19 v úzkém styku s realizačními týmy pro všechna EHMK na roky 2020 až 2023 v rozmanitých individuálních, bilaterálních a kolektivních situacích a vede s nimi dialog, aby lépe pochopila dopad pandemie na realizaci a přípravu stávajících a nadcházejících evropských hlavních měst kultury. Realizační týmy se rovněž spojily s příslušnými radami i se svými místními, regionálními a vnitrostátními orgány, aby s nimi zkoumaly nejvhodnější možnosti a pokročily vpřed. Komise byla také kontaktována přímo některými vnitrostátními orgány (Irsko, Rumunsko, Řecko, Litva, Lucembursko, Maďarsko a Srbsko).

Konkrétněji, za dané období byly uspořádány čtyři společné online schůzky: dne 2. dubna se uskutečnila společná telekonference se dvěma EHMK na rok 2020 a zástupci irského a chorvatského ministerstva kultury, dne 29. dubna proběhla online schůze se dvěma EHMK na rok 2022, dne 30. dubna se konala společná online schůze se třemi EHMK na rok 2021 a dne 5. května se uskutečnila online schůze s osmi EHMK na období 2020–2023.

Na výzvu od Komise zaslala jednotlivá EHMK na rok 2020, 2021, 2022 a 2023 Komisi dopis (z nichž většina byla podepsána příslušným ministerstvem/ministrem kultury), v němž vyjádřila, zda jsou ochotna prodloužit/odložit kulturní program související s jejich titulem na daný rok, a své stanovisko náležitě odůvodnila.

V následujících odstavcích je uveden přehled výsledků tohoto konzultačního procesu.

Dvě EHMK na rok 2020 jsou zasažena nejvážněji a nejprímějším způsobem. Obě evropská hlavní města kultury na rok 2020 musela všechny akce od března odložit nebo zrušit, aniž by bylo jasné, kdy (a zda) se situace vrátí k normálnímu stavu. V praxi jim situace brání, aby svůj rok jako evropská hlavní města kultury realizovala a zúročila tak obrovské investice, které učinila. Realizační týmy obou EHMK byly nuceny propustit zaměstnance a nacházejí se v jakémsi „polospánku“.

Pro tři EHMK na rok 2021 je důsledkem pandemie velmi vysoká míra nejistoty v téměř všech oblastech spojených s přípravou: nejisté vyhlídky na financování ze strany veřejných a soukromých partnerů, neznámé budoucí bezpečnostní předpisy s dopadem na účast i typ akcí, které budou povoleny, jakož i cestovní omezení, která sníží toky cestovního ruchu a možnosti evropských/mezinárodních partnerství. Preventivní opatření zpomalila přípravné práce tří EHMK na rok 2021 na kritický bod, kdy by se mělo za normálních okolností úsilí zdvojnásobit, a to v důsledku skutečnosti, že realizační týmy byly uzavřeny a hospodářské přežití příslušných smluvních partnerů je nejisté.

Dvě EHMK na rok 2022 a jedno EHMK na rok 2023 jsou postižena daleko méně, jelikož mají stále dostatek času na to, aby se zabývala tím, jak svůj program přizpůsobit a zohlednit různé omezující scénáře v budoucnosti.

Závěrem se zdá, že EHMK 2020 až 2023 nejsou pandemií postižena stejně.

Nejvíce zasažena jsou samozřejmě ta EHMK, která by měla být držiteli titulu letos (dvě EHMK na rok 2020), nebo která by měla zrychlovat přípravné práce, aby byla připravena na příští rok (tři EHMK na rok 2021).

Je také třeba poznamenat, že EHMK, která jsou držiteli titulu v témže roce, mohou být postižena různě, neboť opatření omezující volný pohyb nebyla všude v Evropě jednotná,

odolnost kulturního odvětví a finanční kapacita jejich místních, regionálních a vnitrostátních orgánů není tatáž a/nebo protože se nenacházela ve stejné fázi příprav, když byla zasažena pandemií, a některá z nich tak byla zastavena ve chvíli, kdy bylo nutné rychle postupovat.

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh Komise nemá žádné přímé rozpočtové důsledky. Peněžitá cena na počest Meliny Mercouriové, která se vyplácí každému určenému městu do konce března roku platnosti titulu za podmínek uvedených v článku 14 rozhodnutí, a náklady na členy odborné poroty, které určují orgány a instituce Unie, jsou kryty ze stávajících zdrojů programu Kreativní Evropa na finanční rámec na období 2014–2020, nebo budou kryty z následných programů Unie na podporu kultury na období po roce 2020. Návrh navíc nebude mít za následek vyšší počet evropských hlavních měst kultury v období 2020–2033.

5. OSTATNÍ PRVKY

Ve svém návrhu Komise navrhuje:

- umožnit členským státům uvedeným v časovém rozvrhu obsaženém v příloze, aby v roce 2023 byla držiteli titulu více než dvě města,
- dát EHMK jmenovaným Chorvatskem a Irskem pro rok 2020 možnost provádět jejich programy do 30. dubna 2021, aniž by došlo ke změně roku jejich jmenování,
- odložit rok, kdy mají Rumunsko a Řecko nárok být držiteli titulu EHMK z roku 2021 na rok 2023,
- odložit rok, kdy má mít kandidátská země nebo potenciální kandidát nárok být držitelem titulu EHMK z roku 2021 na rok 2022,
- potvrdit platnost postupů uvedených v člancích 7 až 11 a v článku 13 rozhodnutí 445/2014/EU, které již byly uzavřeny pro rok platnosti titulu 2021 (pouze rok, kdy se platnost titulu mění, jak je uvedeno výše),
- aktualizovat podle těchto údajů předložení konečných hodnocení pro dvě EHMK na rok 2020.

Návrh

ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kterým se mění rozhodnutí č. 445/2014/EU o zavedení akce Unie ve prospěch
Evropských hlavních měst kultury pro roky 2020 až 2033**

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 167 odst. 5 této smlouvy,
s ohledem na návrh Evropské komise,
po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,
s ohledem na stanovisko Výboru regionů³,
v souladu s řádným legislativním postupem,
vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Cílem akce „Evropské hlavní město kultury“ je podle článku 2 rozhodnutí č. 445/2014/EU zabezpečit a podpořit rozmanitost kultur v Evropě, podpořit přínos kultury k dlouhodobému rozvoji měst, zvětšit rozsah, rozmanitost a evropský rozměr kulturní nabídky ve městech, mimo jiné prostřednictvím nadnárodní spolupráce, rozšiřovat přístup ke kultuře a účast na ní, posilovat možnosti odvětví kultury a jeho vazby na jiná odvětví a prostřednictvím kultury pozdvihnout mezinárodní profil měst.
- (2) Předpokladem pro dosažení těchto cílů je mobilita, cestování, pořádání akcí a účast veřejnosti, které jsou v období pandemie COVID-19 nesmírně obtížné, ne-li nemožné.
- (3) Příímým důsledkem opatření omezujících volný pohyb osob, která byla přijata v celé Evropě, bylo uzavření kulturních prostor a zařízení a zrušení nebo odklad kulturních akcí na neurčitou dobu. Projekty evropské a mezinárodní kulturní spolupráce byly radikálně zpomaleny s tím, jak bylo omezeno fyzické překračování hranic. Kvůli rychle klesajícím příjmům a vznikajícím potřebám v oblasti veřejného zdraví byly místní, regionální a národní vlády vystaveny větším tlakům na rozpočet. Soukromé sponzorování zaměřené na kulturu se také stává problematictější, jelikož v tuto chvíli žádné veřejné akce, které by bylo možno sponzorovat, nejsou, nebo protože společnosti upřednostňují sponzorské činnosti spojené s veřejným zdravím.
- (4) Současná i budoucí evropská hlavní města kultury jsou ovlivněna v různé míře především v závislosti na roce, kdy mají být držiteli titulu. Zdá se, že dopad je nejsilnější na provádění dvou evropských hlavních měst kultury pro rok 2020 a na přípravu tří evropských hlavních měst kultury pro rok 2021.
- (5) Obě dvě evropská hlavní města kultury na rok 2020 musela všechny akce od března 2020 odložit nebo zrušit, aniž by bylo jasné, kdy (a zda) se situace vrátí k normálnímu

³ Úř. věst. C , , s. .

stavu. V praxi jim situace brání, aby svůj rok jako evropské hlavní město kultury realizovala a zúročila tak obrovské investice, které učinila.

- (6) Pro tři evropská hlavní města kultury na rok 2021 je důsledkem pandemie velmi vysoká míra nejistoty v téměř všech oblastech spojených s přípravou: nejisté vyhlídky na financování ze strany veřejných a soukromých partnerů, neznámé budoucí bezpečnostní předpisy s dopadem na účast i typ akcí, které budou povoleny, jakož i cestovní omezení, která sníží toky cestovního ruchu a možnosti evropských partnerství. Preventivní opatření zpomalila přípravnou práci tří evropských hlavních měst kultury na rok 2021 do kritického okamžiku, kdy by za normálních okolností měly zdvojnásobit úsilí kvůli skutečnosti, že realizační týmy byly blokovány omezením volného pohybu osob a hospodářské přežití potenciálních partnerů je nejisté.
- (7) Rozhodnutí č. 445/2014/EU nestanoví nezbytnou flexibilitu pro zohlednění těchto mimořádných okolností, konkrétněji nezahrnuje ustanovení týkající se prodloužení nebo odkladu roku, kdy je dané město držitelem titulu „Evropské hlavní město kultury“.
- (8) Rozhodnutí č. 445/2014/EU je proto třeba změnit tak, aby bylo přizpůsobeno potřebě řešit tuto výjimečnou situaci a umožnit městům, která jsou držiteli titulu „Evropské hlavní město kultury“ a která jsou nejzávažněji postižena pandemií, uskutečnit jejich program způsobem, které jim dovolí splnit cíle akce.
- (9) Po konzultaci, do níž byla dotčená města a dotčené členské státy zapojeny, se dospělo k závěru, že je vhodné dát EHMK jmenovaným Chorvatskem a Irskem na rok 2020 možnost pokračovat v provádění jejich programu do 30. dubna 2021, aniž by se měnil rok jmenování. Články 3, 4 a 16 rozhodnutí č. 445/2014/EU by proto měly být odpovídajícím způsobem změněny.
- (10) Po konzultaci, do níž byla dotčená města a dotčené členské státy zapojeny, se dospělo k závěru, že by se měl rok, kdy mají Rumunsko a Řecko nárok stát se držiteli titulu Evropské hlavní město kultury, odložit z roku 2021 na rok 2023, a rok, kdy má nárok být držitelem titulu „Evropské hlavní město kultury“ kandidátská země nebo potenciální kandidát by se měl odložit z roku 2021 na rok 2022. Článek 3 rozhodnutí č. 445/2014/EU a časový rozvrh stanovený v příloze uvedeného rozhodnutí by proto měl být odpovídajícím způsobem změněn. Tímto rozhodnutím by neměla být dotčena platnost postupů uvedených v člancích 7 až 11 a v článku 13, které již byly s ohledem na rok platnosti titulu 2021 uzavřeny,

PŘIJALY TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Rozhodnutí č. 445/2014/EU se mění takto:

- 1) článek 3 se mění takto:
 - a) v odstavci 2 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Titul je udělen v každém roce nejvýše jednomu městu v každém ze dvou členských států uvedených v časovém rozvrhu stanoveném v příloze (dále jen „časový rozvrh“) a v příslušných letech i jednomu městu v zemi Evropského sdružení volného obchodu, která je stranou Dohody o Evropském hospodářském prostoru (dále jen „země ESVO/EHP“), v kandidátské zemi nebo v potenciálním kandidátovi, nebo jednomu městu v zemi, která přistoupí

k Unii za okolností uvedených v odstavci 5. V roce 2023 bude držitelem titulu maximálně jedno město v každém ze tří členských států uvedených v časovém rozvrhu v příloze.“;

b) odstavec 3 se nahrazuje tímto:

„Města v členských státech mají nárok stát se držiteli titulu na dobu jednoho roku v souladu s pořadím členských států, jež je uvedeno v časovém rozvrhu. Města, která jsou držiteli titulu v roce 2020, mají možnost pokračovat v provádění svého kulturního programu až do 30. dubna 2021, aniž by došlo ke změně roku jmenování.“;

2) v čl. 4 odst. 2 se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Kulturní program zahrnuje rok platnosti titulu a je zvlášť vytvořen pro tento titul, v souladu s kritérii stanovenými v článku 5. Města, která jsou držiteli titulu v roce 2020, mají možnost pokračovat v provádění svého kulturního programu do 30. dubna 2021.“;

3) v čl. 16 odst. 1 se doplňuje pátý pododstavec, který zní:

„Města, která jsou držiteli titulu v roce 2020, vypracují své hodnotící zprávy a předají je Komisi do 30. dubna 2022.“;

4) příloha se nahrazuje zněním uvedeným v příloze tohoto rozhodnutí.

Článek 2

Postupy uvedené 7 až 11 a v čl. 13 odst. 2 písm. a) rozhodnutí 445/2014/EU, které již byly dokončeny na rok platnosti titulu 2021, zůstávají v platnosti. Rok platnosti titulu se mění v souladu s přílohou tohoto rozhodnutí.

Článek 3

Toto rozhodnutí vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*